

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. štev. 150 din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din., — Poštno-ček. rač. št. 17.785. Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karol Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Fran Radošček, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Novoletno voščilo in prošnja

O božiču nam božje Dete po angelcih pošilja svoj mir v Slavi Bogu na višavah. Naj bi ta mir zavlada tudi med Slovenci in Nemci na Kočevskem! Naj bi vendar spoznali Nemci, da je brezupno njihovo prizadevanje, nadaljevati s potujčevanjem na tej slovenski zemlji! Mir bodi zlasti med Slovenci samimi, ki naj se čutijo kot člani velike družine slovenskega naroda, le-ta pa se naj tudi zaveda, da so Slovenci tod vprav zato potrebni posebne pozornosti, posebne nege, posebne podpore, gmotne in moralne.

Bodimo Slovenci med seboj kot ena družina, res bratje, pomagajmo si vzajemno, nikogar ne sovražimo, ne škodujemo drug drugemu ne z besedo ne z dejanji. Zlo, ki ga kdo navrača, navadno ne izbira žrtve. Potrpimo rajši in bodimo potrpljivi!

S skupnim delom, s skupnimi nastopi bomo dosegli na vseh področjih velike uspehe! In velike potrebe imamo Slovenci na Kočevskem. Zgraditi moramo močno, enotno, narodno skupnost na tem ogroženem ozemlju. Kako lepo nam je Slovenski dan v Kočevju prikazal to skupnost! Celo Nemci so nas občudovali.

Iz uspehov tega Slovenskega dneva kujmo dejanja! Hoteti moramo, da bo naše ljudstvo tod zavedno, omikano in gospodarsko odporno!

Odbor Slovenske Straže je sklenil 14. m. m., da bomo obletnico Slovenskega dneva praznovali v Mozlju z blagoslovitvijo ondotelega Prosvetnega doma! Bratje! Čakajo nas še nadaljnja skupna prizadevanja za prosvetne domove v Kočevju, v Kočevski Reki, v Koprivniku in drugod še. Zavijajmo rokave! Resni so dnevi!

Pri vsem tem delu pa nam bodi najbolj pri srcu naše glasilo, naš „Kočevski Slovenec“! Brez njega bi onemeli. Končali smo z velikimi žrtvami prvi letnik, zdaj gremo v novi letnik, v nove boje za našo slovensko stvar! Naj ne bo slovenske družine na Kočevskem, ki ne bi imela „Kočevskega Slovenca“ in plačano naročnino zanj. Zakaj veliki dogodki se nam obetajo v letu 1939. in svoje pravice bomo mogli ubraniti, če bomo imeli dobro zakoreninjen svoj narodnoobrambni list! Podprimo ga in zbirajmo podpore zanj od hiše do hiše! Časi so tako resni, da nam bo potreben večji „Kočevski Slovenec“, ki bo tedensko izhajal, da bo mogel sproti odbijati vse napade na kočevsko slovenstvo.

Bodimo torej krepki orači na trdi kočevski ledini in pogumni, požrtvovalni in vztrajni boritelji!

„Kočevski Slovenec“ je naša belomodrardeča zastava, naša obramba in naša moč! Trdno stojmo zanj in z njim!

Mir in železna volja za skupno delo, ki mu je zdivo bratska ljubezen, mora voditi k uspehom! Mir hočemo, ne da bise bali dela in boja!

Na to pot Vas, ljubi Slovenci in Slovenke, vabim v letu 1939!

Z nami je Bog in narod in sreča junaka! Živel!

Vaš

Škulj.

Prosimo, ne odlašajte z naročnino!

V II. letnik!

Ob vstopu v novo leto bo prav, če preizkusimo to, kar veže pravkaršnje minulosť z neposredno prihodnostjo. Izza nas se je spleto dogodkov in dogodbic, kakor venec za vaško slavnost. In kakorkoli že, vendar smo srečni na tem, na čemer smo; in zadovoljni s tem, kar imamo — za zdaj! Nazaj ni poti; samo naprej! Kar je kdo k temu pomagal ali odpomagal — vse bo plačano!

Za nas je posebno pomembna druga polovica lanskega leta z občnim zborom Slovenske Straže na Kočevskem, ki je odprla na stečaj vrata in okna svežemu slovenskemu zraku na tej s potujčenci odtujeni slovenski zemlji.

Preprij, ki ga je povzročil „Kočevski Slovenec“ s svojim pojavom, je na z drave ljudi z dravo učinkoval. S tujo miselnostjo prepolnjeni možgani so se ga otepal, so pa bili tudi taki in deloma so še, ki niso razumeli in ne razumejo ali nočejo razumeti velikega poslanstva slovenskega glasila na Kočevskem. Ne govorimo o prešmentanih Nemcih in o njihovih slovenskih muhobranih, ki bi najrajši napravili vozel na slovenskem jeziku. So še drugi, ki jim ne moremo dopovedati!

Ko bi „Kočevski Slovenec“ prav nič drugega ne bil dosegel, je že to veliko, da gre iz Kočevja med svet tudi slovenska časopisna beseda! Doslej je za marsikoga Kočevje bilo — španška vas. Tudi je nemška agitacija skrbela, da je Kočevsko veljalo za „nemški jezikovni otok“, kar pa ni!

Slovenci smo dobili s „Koč. Slovincem“ pljuča, ki skozi nje dihamo čisto slovensko govorico in izražamo svoje potrebe.

In ta pljuča si je ta ali oni po svoje ustvaril, ne meneč se, da je slovensko ljudstvo na Kočevskem samo eno v treh svojih bitnostih: vera katoliška, narodnost slovenska in zavest jugoslovenskega državljanstva. Strankarstvo nima pri nas svoje komisijske zaloge, ker tega ni treba, ko je ves narod izza svojega voditelja dr. Korošca! Treba pa je bilo res trdne volje, velike vztrajnosti in močnih krmolcev, da se je list ubranil vseh tistih, ki bi ga hoteli imeti na svojih posebnih potih. Kaj naj bi počeli z odsevom v mlaki, če pa je le solnce tisto, ki obseva in ogreva tudi take, ki ga ne marajo.

Bitno izhodišče za nadaljnje delo med slovenskim ljudstvom na Kočevskem je Slovenski dan v Kočevju. Ta je posvetil v vse kotičke Kočevskega in zasenčil varljivo žarenje prhpine. Iz vseh teh kotičkov, kjerkoli so slovenske duše, so se navrnile oči v svetišče domovinske ljubezni. Sam naš narodni voditelj dr. Korošec je prižgal večno luč v vseh po njej hrepenečih srcih. In vzplamenel je mogočen ogenj novega slovenskega življenja na Kočevskem, iz katerega je že buknilo Prosvetno društvo v Mozlju in ki mu sledijo še nadaljnja. Nič zato, če si ta ali ona večča ob tem ognju opali rifotavčke! Le žal, da za ta ogenj polena niso najboljše gorivo...

„Kočevski Slovenec“ v polni zavesti pomena Slovenskega dneva v Kočevju kreše z iskro besedo v trdo skalo novo razgibano življenje iz tega dneva. Je to za marsikoga novo razodetje, ki morda ni vsakemu povšeči. Kakor je že škof Slomšek dejal, je vsem ugajati tvegana stvar.

Da ima življenje „Koč. Slovenca“ tudi svojo dušo, kdo naj temu oporeka. In ta duša je izredno občutljiva za ljudsko gorje in potrebe. Kdor se globlje zazre v to dušo, bo spoznal plemenito žrtvovanje za — Boga in narod!

Prišle so državnozbornske volitve. V predvolilni dobi so Nemci razpeli pajčevino, da so njihovi muhobrani mogli nanjo nasnovati svojo spletkarjevino, ki je veliko škodovala tudi „Koč. Slovincu“.

Le-ta pa je kljub temu in vprav zato po svojih več kot skromnih močeh storil svojo rodoljubno dolžnost in slovenski stvari pripomogel do nepričakovano velike slovenske zmage. S številkami s posameznih volišč je dokazal, da izvolitev slovenskega kandidata ne zavisi od — Nemcev.

„Koč. Slovenec“ je v kratki dobi svojega obstanka pokazal uspehe, četudi je malodušnežem in majhnim dušam tu in tam zaprl sapo. Ponosen je na vplivna priznanja, toda vsebolj bo vesel tisočev in tisočev naročnikov, ki bodo list brali pa tudi plačali. In takrat mu bo možno vse globlje poseči v naše narodno vprašanje na Kočevskem.

Smer „Koč. Slovenca“ se tudi poslednje bo izpremenila. Naši stolpci so slejkoprej odprti vsem Slovincem neglede na njihovo siceršnje svetovno nazornost. Želimo, da pride v vseh slovenskih strujah in taborih — kakor smo napisali v božični številki — do enotnega giedanja na narodnostno vprašanje na Kočevskem, kolikor so te struje res narodne in prežete s pošteno, svobodoljubno kulturnostjo. Zakaj prepričani smo, da se bodo tudi tako imenovane nacionalne organizacije po svariitem zgledu Češko-Slovaške in po zgovornih volilnih rezultatih v Sloveniji in na Hrvaškem odvrnile od brezplodnega jugoslovenizma in nekulturnega in areligioznega liberalizma in se navrnile v svoje narodne individualnosti. Vsem trem narodnim individualnostim v Jugoslaviji so krščanska verska načela temeljna načela za občestva in posameznika.

Slovenstvo je z vsemi izročili vere in jezika popoln narodni organizem, ki ga naj jugoslovanstvo krepki, ne pa slabi in uničuje. Na teh temeljih smo za skupno delo z vsemi, ki so dobre volje.

Še preden se je pojavil „Koč. Slovenec“, je njegov ustanovitelj pripravljaj načrte za boljše prihodnost kočevskega slovenstva. Ti načrti so vez za novo leto, ki bo v njem morala dobiti odmev volilna zmaga kočevskih Slovincov. In k tem načrtnim ciljem bo naš list krepko naznačeval pot!

Ti cilji so obseženi v resolucijah, sprejetih na shodu v Mozlju:

Ljudska posojilnica v Kočevju naj dobi večje posojilo za gospodarsko obrambo slovenskega življa in za nova naselja na plodnih neobdelanih zemljiščih.

Obramba slovenskega delavca, da ga gmotno in narodno ne bo pritiskal tujec.

V vse šole slovensko učiteljstvo.

Postavitev Prosvetnega doma v Kočevju in v Mozlju.

Podpiranje učeče se domače mladine na kočevski gimnaziji.

Organizirati je treba vsesplošno dejavnost za dotok dovoljnih sredstev Slovenski Straži na Kočevskem za izdatno podpiranje ubožnega slovenskega življa.

Kočevje mora dobiti zvezo z morjem preko kočevskega ozemlja.

Zagotovi naj se obstanek in tedensko izhajanje „Kočevskega Slovenca“.

Dr. Korošec je bil na božični praznik v avdi-jenci pri princu Pavlu, ki ga je ob tej priložnosti odlikoval z najvišjim našim odlikovanjem, s Karadjordjevo zvezdo prve stopnje. Naše tople čestitke!

Dr. Stojadinović se je odpeljal na oddih v moderno Švico, dr. Korošec pa v klasične Atene na Grško, kjer si je ogledal znamenito Akropolo. Zdaj se tudi vè, da je določen za predsednika državne zbornice, kar je zelo pomembno za velike naloge, ki čakajo naš parlament in za izredno zaupanje, ki ga uživa naš narodni voditelj.

Osebnosti. Tik pred novim letom se je od Kočevja poslovil g. Henrik Kužnik, pol. upr. pr. pri tukajšnjem okrajnem načelstvu, ker je poklican na službo pri banski upravi v Ljubljani. G. Kužnik je bil med najagilnejšimi Slovinci v Kočevju. Iz znane kočevsko-slovenske rodbine je tudi sam trdna slovenska korenina. Bil je predsednik Prosvetnega društva v Kočevju in k njegovemu razvoju vneto deloval, hkrati pa je bil tudi marljiv tajnik Slovenske Straže in član vseh drugih katoliškosllovenskih društev. Na seji Slovenske Straže mu je njen predsednik, g. duh. svet. Škulj, izrekel toplo poslovilo in zahvalo za njegovo neumorno delo v imenu vsega kočevskega slovenstva. Pri našem narodno-obrambnem delu ga bomo hudo pogrešali, nič manj pa tudi tisti, ki imajo opravka pri okrajnem načelstvu, ker je bil vedno z vsemi strankami prijazen, vesten in po možnosti uslužen uradnik. Želimo mu na novem terišču obilo sreče in božjega blagoslova ter da se kmalu vrne k nam v Kočevje! K čestitkam se tudi mi z vsem srcem pridružujemo. — G. Radomir Radšček, sin našega urednika, je bil z vojnim ukazom dne 1. decembra m. l. imenovan za rez. pih. podporočnika. Kot študent zav. tehnike na praškem vseučilišču je, kakor že prej, tudi v II. letniku 1. semestra napravil vse skušnje z odličnim odn. prav dobrim uspehom. — K tem lepim uspehom prisrčno čestitamo! — G. Vencislav Vetrovec iz Kočevja, ki je bil doslej polit. upr. pr. v notranjem ministrstvu, je bil premečen v istem svojstvu k okr. načelstvu v Ljutomer, bliže domovine. Čestitamo!

V Polomu pri Kočevju je na novega leta zvečer umrl prof. dr. Albin Belar, naravoslovec in upok. šol. nadzornik. Truplo bodo prepeljali v Ljubljano in tam pokopali. Star je bil 75 let. Žena mu je v Filadelfiji. Mnogo se je zanimal za potresne pojave in imel tudi svojo potresno opazovalnico, v čemer je imel lepe uspehe in si pridobil velikih zaslug. V narodnem oziru pa slovenstvo ni v njem prav nič izgubilo.

V št. Vidu n. Ljub. je 3. t. m. nenadno umrl upok. ravnatelj škofijske gimnazije dr. Anton Ratajec. N. v. m. p. l.

Avtobus d. d. „Jadran“ med Ljubljano in Sušakom do spomladi zaradi snega ne bo obratoval.

Iz ameriških listov izvemo, da je v Clevelandu umrl Lovrenc Klun, p. d. Lukotov, Zapuščena žena. Doma je bil iz Dolenje vasi pri Ribni, kjer ima brata.

Ameriški nabožni mesečnik „Ave Maria“ prav toplo priporoča „Kočevskega Slovence“, Naj Bog usliši in ljudstvo sliši ta priporočila in prošnje, da bobimo kar največ naročnikov in pomočnikov za narodno-obrambno delo med kočevskimi Slovinci.

Silvestrov semenj v Kočevju se je slabó ebnesel. Bilo je malo prodajalcev, kupcev pa tudi ne bogvekaj. Ker je prejšnjo noč spet nanežilo pota, ki so bila že tako zaradi trdega snega slabo oplužena, je promet okolice s Kočevjem kar odpovedal. Še s sanmi se težko vozi in se na ostrih ovinkih kaj rado zgodi, da se odlomi oje. Zato tudi semenj tokrat ni uspel.

Božične počitnice so na vseh šolah podaljšane do vključno 9. t. m.

Smrtna nesreča. Na sveti večer je 28 letni trgovec Herbert Tschinkel odšel v kopalnico, se spodrsnil in pri tem tako nesrečno padel, da si je zlomil tilnik in bil takoj mrtev. Že prej je bil padel s kolesa in si močno poškodoval hrbtenico, pa je ozdravel. Njegovega očeta pa je lani zadela kap, ko se je vozil s kolesom.

Nezaslišani napad na šolskega upravitelja g. Al. Blenkuša v Kočevju. Bivši šolski sluga na tukajšnji drž. ljudski šoli Anton Medic je bil z odlokom banske uprave odpuščen iz službe in 1. decembra l. l. bi se bil moral izseliti iz naturalnega stanovanja v šolskem poslopju, ki je last občine Kočevje-mesto. V to stanovanje bi se imela 1. decembra vseliti učiteljica. Toda po svojih zvezah je Anton Medic dosegel, da je kljub temu, in da s šolo ni imel več nobene opravke, proti odloku banske uprave še ostal v stanovanju poslopja, v katerem odgovarja za red in premičnine šolski upravitelj. Dolžnost župana, ki je hkrati predsednik kraj. šol. odbora, je bila, da podpre avtoritet šol. upravitelja, ne pa da odpuščenemu slugi daje potuho — spet poudarjamo — proti odloku banske uprave. V moči svoje odgovornosti je šolski upravitelj dal odključiti električno razsvetljavo za stanovanje, iz katerega se sluga ni hotel izseliti, in temu tudi prepovedal uporabo predmetov in prostorov, ki mu več ne pritičejo. In sin bivšega sluga, Viktor Medic, je 19. m. m. z ročajem metle udaril šol. upravitelja po glavi, da se je od bolečine opotekel, in to vse v navzočnosti Medicove sestre in matere, ki je stala s pralno kuhalnico v roki, da bi še ona sinu pomagala, če bi bilo treba. Nato je Medic še skočil za šol. upraviteljem, mu odzadaj spodnesel noge in ga, ko je ta padel, vlekel za noge po hodniku, dokler ni prišel upravitelju na pomoč začasni šolski sluga Jože Benulič. In Medicova družina je vse to početje mirno gledala! — Življenje šol. upravitelja je v nevarnosti! Za danes samo suha dejstva. Na stvar se bomo povrnil.

Slovaški narod je glasoval za svojo avtonomijo in dosegel 98% vseh glasov. Hudo so osovraženi Čehi, ker so v prejšnjih režimih v imenu „narodnega edinstva“ pritiskali Slovake. V državnih službah na Slovaškem poslej ne sme biti več noben Čeh.

Izmenjava platišč na tovornih vozilih. Po odloku banske uprave občina Kočevje-mesto objavlja: „Po čl. 18. uredbe o varstvu javnih cest in varnosti prometa na njih je določeno, da tovrno vozilo ne sme imeti manjše širine platišča, in sicer: a) pri štirikolesnem vozilu z nečisto težo do 1200 kg 6 cm, do 2000 kg 8 cm, do 3500 kg 11 cm, preko 3500 kg 16 cm; b) pri dvokolesnem vozilu z nečisto težo do 750 kg 6 cm, preko 750 kg 11 cm. Obroči na kolesnih platiščih morajo biti gladki ter se ne smejo prikovati z žebli, ki imajo stožčasto ali piramidno, nego samo ravno glavo, in ta sme

segati čez površino obroča največ 4 do 5 mm. Rok za izmenjavo platišč je bil zopet podaljšan do dne 1. aprila 1939 in se ne bo več podaljševal. Proti kršiteljem se bo postopalo po zakonskih predpisih.“

Odpuščenje delavstva v tej hudi zimi je izredno težka zadeva. Ponajveč delavstva je zaposleno v tekstilnih tovarnah v Kočevju. Še pred nastopom zime so tovarne sprejemale nove moči, zdaj so jih pa spet začele odpuščati. Vsekakor so morali biti zelo tehtni razlogi za tak skrajni korak. Zato pa je bila kaj lahka stvar, da je ravnatelj Tekstilne industrije d. d. v Karlovcu v nekaj urah nabral kar 67 delavcev in jih odpeljal v Karlovec baje po zelo ugodnih mezdih pogojih.

Francija je izgubila zadnjo postojanko v srednji Evropi. Škodove tovarne v Plznu, ČSR, ki so bile doslej v rokah francoskih kapitalistov, je prevzela skupina čeških finančnikov.

Dražba kožuhovine v Ljubljani bo 23. januarja 1939 v prostorih Ljubljanskega velesejma. Koža se mora prej dobro očistiti in napeti. Dobro blago pošiljajte na naslov: Divja koža, Ljubljana, velesejem.

V mnogih občinah Češko-Slovaške so do nedavno visele slike dr. Beneša. Pod pritiskom javnega mnjenja in demonstracij so zdaj odstranjene vse te slike in so izginili vsi ulični napisi z Beneševim imenom. Tudi Masarykovemu imenu javnost ni naklonjena. Hči rajkega Masaryka, ki je bila predsednica čl. Rdečega križa, je odstopila.

Urednikova pošta. St. V. L. Mnogim prejemnikom lista, ki niso poravnali niti lanske naročnine, smo ustavili list. Ustavili smo ga predvsem takim, ki se radi ponašajo s svojim rodoljubjem, če jih nič ne stane. Iz Tvojega pisma čutim neko nevoljo zaradi tega. Bojiš se, da bo list zaradi tega trpel, češ število naročnikov bo padlo. Nimaš prav! Tiste, ki list brez sramu prejemajo, ne da bi ga plačali, ne moremo šteti za naročnike. Od takih nima list nobene koristi, samo škodo. Ne smemo se tako ponižati, da bi svoj list in velike žrtve zanj tako malo cenili in bi ga delili brezplačno, zlasti ko odati nimamo kake stalne podpore. Plačujoči naročniki stalno rastejo, in to nas podžiga, da vztrajamo na trnjevem narodno-obrambnem potu. Ko bi le vsi razumeli naše poslanstvo in naše težko stanje! Vem, da se o vsem tem strinjaš z menoj. Ne morem pa dovolj priporočiti Tebi in drugim prijateljem lista (saj jaz sem končno samo skromno orodje za velike božje in narodne namene), da močno poagitiš za list. Sam priznavaš, da se domače časopisje boji konkurence in zato našega lista ne priporoča, kakor so to storili ameriški listi. Vemo pa, da ima list med ljudstvom številne vnete prijatelje, in če bo vsak storil svojo dolžnost, bomo uspeli, da bo list v povečani obliki tedensko izhajal. Torej na delo! Bog s Teboj!

Kino Kočevje

Dne 11. januarja 1939 ob 8. uri zvečer in dne 12. januarja ob 6. in 8. uri zvečer veliki zgodovinski češki film

PSOGLAVCI

Naša čisto domača zavarovalnica za vse vrste zavarovanj je edinole

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Požar - Življenje - Posmrtnina - Doba - Starostna preskrba - Avtomobil - Vlovska tatvina - Nezgode - Jamstvo - Steklo - Zvonovi. — Člani prejema jo mesečnik „Našo moč“.

Ljudska posojilnica v Kočevju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje, daje posojila proti zastavi ali poroštvu.

Za varnost jamči neomejeno poroštvo njenih članov in lastno premoženje.

Zveza lesnih domaćih obrti r. z. z. o. z.

trgovski oddelek v Sodražici

Prodaja na debelo in na drobno vse vrste lesnih izdelkov za gospodarstvo in gospodinjstvo kot tudi razne igrače.

Cenik na razpolago.
Cene zmerne in solidne.